

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrul de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Iși simt sfârșitul.

În cercurile politice ungurești a început să pătrundă nițică lumină. Orbirea produsă de șovinism a început să dispară câte puțin, pătrunzând în sufletele preocupate de minciună și falșitate — razele adevărului.

Și — ceace este de laudat — unii au avut tăria, să recunoască, că ajungerea la putere a coaliției înseamnă falimentul politice naționale maghiare, înseamnă apunerea vechiului sistem și începerea unei noi epoci.

E de tot ingrat rolul subminării proprii, e dureros de a-și cauza cineva singur, fără voie, peirea și e tragic, dacă se deșteaptă în acel cineva conștiința peirei sale din vina proprie.

Această tragică conștiință s'a deșteptat în unele suflete ale cercurilor politice maghiare conducătoare mai de mult. Iar dacă transpiră prin presă constatarea acestui lucru e semn, că pericolul este aproape și nu mai poate fi ascuns cu minciuna, cu amăgirea și cu perfidia.

A sunat ora a 11-a de mult. Fărădelegile de o mie de ani se vor răsbuna amarnic în ceasul al 12-lea, care va suna în curând. Sistemul nesățiosului egoism, al autocratismului și oligarhiei se va prăbuși pentru totdeauna, iar reprezentanții actuali ai lui vor trebui să ispășiască toate păcatele de veacuri. Le e mare desperarea, dar de sub fatalele urmări ale soartei nu se vor putea subtrage.

S'au deșteptat abia în ultima clipă,

pentru că nimic n'a fost în stare să-i deștepte, decât remușcările conștiinței în fața răsbunătoarei zile de mâne. Suferințele de veacuri ale celor mici nu i-au oprit în alergarea spre prăpastie nici un moment, lipsele celor săraci nu i-au preocupat, durerile propriului neam nu i-au durut, căci ei înșiși și-au fost dumnezei, și alți dumnezei n'au încăput în lumea lor. Cei mici au fost creați numai pentru a le împlini trebuințele și poftele.

Se îngrozesc de ziua de mâne. Remușcările îi cutropesc. Dar acestea nu sunt remușcările celor pocăiți pentru păcatele, comise față cu alții, ci sunt păreri de rău și desperarea în fața nimicirii proprii.

Și acum când simptomele ne prevestesc încheierea rolului acestor conducători, cari nu lasă în urma lor nici un regret sincer, cari și-au restrâns toată munca în cadrele clasei lor, pe care au poreclit-o *națiune*, nu va fi fără folos să facem unele repriviri asupra trecutului lor, să insistăm asupra rolului lor și al rasei lor în evoluția istorică, să ne oprim la cultura și la forța lor vitală și să facem cuvenita comparație între ei și noi în trecut și în viitor.

În acest șir de idei vom vorbi despre naționalism, despre trăinicia rasselor și despre prepararea terenului pentru politica umanitară și democratică, în preajma căreia ne găsim.

Individul are datorințe în rândul întâiu față de sine. Ca munca și activitatea sa să poată fi productivă trebuie direcționată și restrânsă între anumite cadre. Activitatea unora se mărginește

numai la slujbe, cari le asigură existența. Muncesc pentru plată, își fac numai datoria față cu cel ce-i plătește. Alții dimpotrivă muncesc într'o direcțiune ideală și pe urma activității lor se culeg mai multe roade decât se plătesc. Dar și munca unora și altora promovează binele societății, din care fac parte.

Necesitatea oamenilor de a trăi în societate e atât de simțită la tot pasul: familia, comunitatea bisericească, satul, ținutul etc., sunt subîmpărțiri ale marelui organism, pe care l susțin singuraticii și care promovează interesele lor.

Două sunt în ziua de azi organismele cele mai mari, cari țin în contact și în comunitate de interese pe singuraticii: *naționalitatea și statul*. Gruparea cea dintâi e cea naturală și cea mai durabilă. Cea de a doua de multe ori este rezultatul împrejurărilor oarbe. Cazul cel mai fericit, bine înțeles, este când națiunea etnică este aceeaș cu națiunea politică. În acest caz interesele statului sunt identice cu interesele națiunii.

Când însă națiunea politică este compusă din mai multe națiuni etnice, interesele se lovesc în capete, căci de obicei statul promovează numai interesele unei națiuni, pe ale celei oficiale. Celelalte națiuni rămân să se razime pe puterile ei proprii. Cu cât însă factorii lor vor fi mai plini de viață, cu atât mai ușor vor ținea pas cu înaintarea statului, din care fac parte.

Ridicarea individului depinde de propria-i destoinicie, înaintarea unei națiuni de hărnicia ei. Iar hărnicia și forța unei națiuni etnice este totdeauna mai durabilă, între aceleaș împrejurări, decât a unei națiuni politice eterogene. Pentru că națiunea etnică este compusă din factori uniți prin comunitatea de sentimente, de cugete, de tradiții, de limbă și lege. Cultura morală și intelectuală este chiagul, care adună toate elementele unei națiuni și care este în acelaș timp comoara comună a tuturor acestor elemente.

În acest mare organism sunt mulți factori de

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Pentru cei-ce se rușau.

— François Copée. —

În cele mai multe biserici din Paris, afară de zilele sărbătorilor mari, puțină lume vezi la liturgie. Liturgia se oficiază cam de dimineață, iar parisienii se scoală de obicei foarte târziu. Slujba ține destul de mult, dar parisienii sunt ocupați peste măsură; apoi pentru femei să nu uităm piedeca cea mai mare: găteala.

Pentru aceste rațiuni felurite asistenții sunt în număr foarte mic în Duminecile ordinare, chiar în parohiile cele mai cercetate.

Dela zece și jumătate, mulțimea începe să se strângă la biserică pentru liturgiile târzii. Dar acum, afară de câțiva oameni strânși împrejurul amvonului, rânduri întregi de scaune sunt goale, așa că poți să socotești cu cea mai mare ușurință pe credincioșii dinlăuntru. Pentru trei sau patru fabricanți bătrâni cari moțăiesc în jețuri, pentru câteva duzine de devotați și slujitori, pentru surorile călugărițe ale micilor orfelini, pentru săracii care stau în picioare, ținându-și pălăria sub braț, pentru aceștia se celebrează oficiul divin cu toată solemnitatea cunoscută, pentru aceștia preotul și cei doi diaconi împodobiiți cu haine scumpe execută înaintea altarului gesturile și evoluțiunile hieratice, pentru aceștia orga se cutremură, plânge, visează, suspină și trimite prin unde largi rugăciunea și extazul asupra tuturor capetelor aplecate.

Într'una din aceste Dumineci asistam la litur-

gie. Nu e mult de atunci. Era în Septembrie. Pe timpul acesta toburgul Saint-Germain e aproape deșert. Burghezii nu s'au întors încă de la țară sau dela băile de mare și în casele înalte numai cele două caturi de deasupra sunt cu obloanele deschise. Locuințele aristocraților sunt închise toate. Proprietarii stau la castelele lor din provincie și pe la porțile vechilor hotele nimeni nu mai trage de inelul soneriei, pe care capul unui leu îl ține între dinții săi de bronz.

Lipsa aceasta se simte foarte mult la liturgie. Nimeni nu mai ocupă jețurile și scaunele de închiriat, nimeni decât copilașii, negustorii, slujile.

Biserica nu desfășură însă mai puțin în Dumineca aceasta magnificența ceremoniilor sale, căci ea este — marea școală a egalității. Democratul sălbatic, care visează să ingenunche totul sub acelaș nivel, nu-și dă osteneala să-și lustruiească nici podeala marelui salon, nici nu se coboară în pivniță ca să scoată o sticlă vreche din coșul cu butelii pline. Preotul creștin însă, primește totdeauna pe credincioșii săi, — ori cât ar fi de umili aceștia — cu tot luxul pe care-l au, ca pe niște frați iubiți.

Eram în biserică și mă rugam. Ah! dar pentru ca să mă rog, nu numai cu buzele ci cu toată inima, îmi trebuie o silință neînchipuită. E atât de păcătoasă, e atât de slabă ultima rămășiță de credință, pe care o credeam pierdută pentru totdeauna și care mi-a dat suferința! E ca un tăciune negru și aproape stins din care scapără numai câteva scântei și pe care-l reînsuflețesc prea puțin cu suflarea mea. Din pustiul sufletului meu uscat de atâta indiferență, trebuie să smulg în fiecare clipă ierburile vătămătoare ale

negațiunii scepticismului. Din fericire, voi curgeți încă, o lacrămele mele! Voi fecundați acest teren arid și eu văd încolțind într'insul floarea verde a speranței.

Eram în biserică și mă rugam, când deodată observai alături de mine o femeie înghenunchiată.

Cu coatele pe scaunul de închinat, cu bărbia în mâinile unite și crispate, ea ședează în atitudinea antică și tradițională a Adorațiunii și profilul său eră așa de nemișcat par'că ar fi fost zugrăvit. Nu era tinăra, avea mai mult de treizeci de ani, fără frumusețe, dar ce dulceață și seninătate în chipul ei atât de slab!

Femeia aceasta era una din acele lucrătoare din Paris, cari au atâta gust și cari pun o artă minunată în găteala cea mai simplă.

Mănușile sale erau noi, rochia îi cădea foarte bine, iar panglicele pălăriei erau cu mult gust potrivite. Nici un lux cu toate acestea. Eleganța instinctivă a vecinei mele — dobândită de altminteri cu cea mai mică cheltuială — se simplifică încă prin modestie și cuviință. Ghiceai prea bine că fața aceasta sărmană se îmbrăcase cu ce avea mai bun, numai din respect și cinste pentru Dumnezeu, deoarece eră Duminecă și asistă la liturgie.

Ea se ruga... Rugăciunea sa era pătrunsă de-o nobilă ardoare! Nu se mișcă din lor; dar capul, înclinat ușor pe spate, privirea așintită asupra altarului, buzele sale întredeschise, ca și cum ar fi lăsat să treacă din adâncul inimei o undă de pietate, totul exprimă înălțarea elanului unui suflet către orizonturile nemărginite.

Ce cerea ea dela Dumnezeu? Cel mult pâinea de toate zilele și sunt sigur de aceasta, căci

valoare, de importanță. Sunt însă și netrebniți. Majoritatea lor dau timbrul întregului.

Un organism și mai mare, decât națiunea este omenirea. Și după cum calitatea și cantitatea indivizilor compun timbrul națiunii, tot așa diferențele națiunii își au locul și misiunea în omenire. Precum sunt indivizi fără importanță în organismele mici, tot așa sunt și națiuni fără nici un rol pozitiv în evoluția omenirii.

O individualitate pronunțată își are însușirile, părerile și convingerile proprii, își are cultura și lumea sa. Cu atât mai mult o națiune. Și după cum individul are ceva specific din cultura rasei, fiecare cultură națională face parte din cultura universală.

Fiecare cultură națională contribuie la promovarea culturii universale.

După cum individul, ca să poată produce, trebuie să-și concentreze activitatea, tot de atâta însemnătate sunt barierele naționale, pentru că activitatea omenească să nu se împrăstie până ar fi să atingă vastele bariere ale culturii universale.

Este așadar atât de strânsă legătura între individ și națiune și între națiune și omenire. Și este destul de evident, că după cum individul poate munci cu rezultat numai în direcțiunea felului său de a fi, tot așa și o națiune poate produce numai din săul și din bogăția sa proprie și se poate dezvoltă numai în cadrele caracterului său etnic.

Națiuni fără caracter pronunțat pot fi asimilate, după cum și elementele palide ale unei națiuni se pierd, fără a da semne distincte de viață. Rasse cu forță de viață însă nici în mii de ani nu pot fi asimilate, de ar fi între cele mai critice împrejurări. Dimpotrivă, națiuni fără putere vitală se nimicesc și între cele mai favorabile condițiuni.

După această digresiune vom putea vorbi într'un număr apropiat despre națiunea maghiară și cea română și despre rolul istoric al uneia și al alteia.

Cvota cheltuelilor comune a fost și de astădată fixată de Maiestatea Sa pe o jumătate de an, adică până la 31 Decembrie a. c. cu 33^{3/4}/₄₉ procente pentru Ungaria și 66^{46/49}/₄₉ pentru Austria.

Funcționarii dela căile ferate au primit cu ziua de azi, 1 August, competența lor lunară urcată, conform legii lui Kossuth. În același timp

nu se rugă fierbinte, ea adoră într'un chip cu totul simplu. Orațiunea sa făcută era desinteresată, ca tot ce poate să-și inspire un amor adevărat.

Cu toate acestea era săracă și știu prea bine aceasta, căci nu vedeam pe dânsa nici un juvaer, apoi trebuie să fi fost prea străină în viață, pentru că venea singură la biserică. Mi-o închipuam, cosând toată ziua, într'o cameră înaltă, în fața unui orizont foarte trist, de acoperișuri și de coșuri. Lipsită de frumusețe și trecând peste vârsta viselor romantice, ea nu mai putea să aștepte decât un sentiment împărțit, decât o căsătorie fericită, care să-i schimbe soarta.

Cum se rugă și cât era de fericită să se roage! Eu nu puteam să-mi înlătur privirea din fața profilului ei delicat, care imobiliză, care petrifică oarecum extasul acesta mistic, nici din fața buzelor deschise de dulcele surâs al celui mai divin extaz.

Cum se ruga de sfânt! Ea nu cerea nimic. Vieța sa săracă și plină de muncă o primise de multă vreme cu cea mai mare resemnare. În lumea aceasta nu cerea nimic. Nimic! nimic! Dar, cu credința sublimă și admirabila speranță a inimilor simple, ea era sigură de o viață mai bună, de o fericire veșnică și se bucura chiar mult de toate astea, atunci când își lăsa sufletul să se exaleze și să piară în valurile parfumului și armonia cu muzica pătrunzătoare a orgei și fumul amețitor al cădelnișilor!

Credința a umiliților! Ultim tezaur de mângâieri pentru umanitatea bicisnică! Cât sunt de răutăcios și de culpabil chiar eu, care îmi imput mai mult decât o pagină, dictată de ironie și de orgoliu!

li-s'a licvidat și diferența în plus pentru luna trecută, știut fiind că legea despre reforma salarilor la C. F. este validă dela 1 Iulie. În sinul funcționarilor s'au ivit nemulțumiri față cu această lege. Legile lui Kossuth, precum se afirmă, vor sosi în zilele acestea sancționate dela cancelaria cabinetului din Viena.

Depravare națională în Bihor.

Din Bihor ni-se împărtășesc următoarele despre aceasta :

Drumul lui Glatz prin părțile Beiușului și Vașcăului a devenit pe alocurea un adevărat drum de fală iar pentru noi românii o mare rușine națională. La *Stâna din vale*, fișpanul a fost primit în castelul de vilegiatură (al cătelea din castelurile episcopiești este acesta? — N. »Tr.«) al episcopului Dumitru Radu. Acest locaș de arhieru român și ridicat pe bani românești a fost pângărit de sărbarea unei înfrățiri româno-maghiare.

Multă lume a fost din Beiuș invitată, să asiste la acest act de prostituție națională. Intre ei a fost și directorul liceului nostru, Ioan Buteanu și fibirăul de jalnică pomenire Markovits Károly.

La banchet episcopul Radu a ridicat primul toast. Preamărind *frăția româno-maghiară*, a ridicat paharul în sănătatea lui Glatz.

Răspunde Glatz. Acest castel a fost azi consfințit, zice prin un discurs patriotic și doresc ca acest duh patriotic să se sălășluiască aici pentru totdeauna. Deși pe locurile acestea răsună și vorba românească, totuși mă încred în patriotismul tuturor locuitorilor de-aici.

Va să zică, deși se comite crima că se mai aude și vorbă românească prin Bihor, dl Glatz (probabil din politeță pentru gazda fericită de aceste măgulitoare cuvinte) are generositatea de-a presupune și despre români că sunt buni patrioți.

Fără îndoială, sunt buni patrioți și dl Glatz s'a putut încredința de asta la Vașcău.

În legătură cu aceasta am citit cu multă tristețe scrierea de curând a unui celebru doctrinar anarhic. După o satiră aspră — totdeauna ușoară și de o sută de ori făcută — a societății oamenilor, acest teoretician revoluționar ne profetisează existența unei stări sociale, când toți vor primi cu drept hrana corpului și a spiritului, pâinea și știința și vor fi fericiti atât pe cât se poate în prezența durerii și a morții. Acesta e un ideal — relativ — la triumful căruia trebuie să contribuim fără îndoială cu toții.

Dar, miliarde de oameni au trăit fără să-i bănuiască aurora și alte miliarde de oameni au s'o aștepte fără îndoială încă multă vreme, în prada unei furii nerăbdătoare, căci progresul nu se săvârșește decât cu o încetineală descurajatoare și nu se vede încă bine chiar acum, într'u cât e mai puțin nenorocit proletarul modern, decât sclavul din vechime.

Deocamdată numărul sinuciderilor sporește fără încetare, strigătele de disperare răsună din toate părțile și niciodată la oamenii cari cugetă, groaza de-a trăi n'a fost mai manifestă ca acum. Mulți însă se refugiază încă la picioarele lui Crist, căci el cel puțin ne face îngăduitori către durere și ne arată dincolo de mormânt, speranța adevărului, a fericirii și a dreptății. Cât despre mine, pentru a recuceri credința în toată integritatea ei așa cum mi-s'a dat din leagăn, mă silesc să-mi regăsesc candoarea copilăriei și să te imitez pe tine sârmană față din popor, care te rugai cu atâta suflet în biserică pe jumătate deșartă, să te imitez pe tine, creștină naivă, o sora mea, care mi-ai stârnit în inimă credința, dându-mi exemplul tău frumos. Trad. de Gh. D. Mugur (Sinaia).

Slugărnicia și înfrățirea româno-maghiară a avut aici adevărate orgii.

La gară Glatz a fost întâmpinat de notabilități cu discursuri patriotice. Alături de președintele partidului kossuthist, al cărui nume îmi scapă, a vorbit foarte patriotic protopopul ortodox *Moise Popovici*. Seara s'a făcut o retragere cu torții. Apoi a urmat un banchet la care s'a sărbătorit iarăși frăția româno-maghiară. Alături de droaia patrioților și a ovreilor dl protopop Popovici iarăși a cuvântat în dulcea limbă ungurească despre frăția cea nedeslipită.

Ce rușine, ce oprobriu.

Din România.

Dl I. I. Brătianu, ministru de interne a sosit ieri în capitală și a lucrat la minister la rezolvirea mai multor afaceri urgente.

În tot timpul excursiunii prin munții Olteniei, dl I. Brătianu a fost zilnic în curent cu toate chestiunile departamentului, și la fiecare două zile un curier special i-a predat spre rezolvare hâtiile mai importante.

Misiunea japoneză în București. Membrii misiunii militare japoneze au sosit alaltăieri la București și au vizitat instituțiile militare. Luni între orele 3—7 după amiază au vizitat spitalul militar »Regina Elisabeta«, regimentul 2 de artilerie, unde au fost salutați de dl colonel Georgescu și manutanța armatei. În timpul serei ofițerii străini au făcut plimbări la șosea și în oraș, iar mai târziu au asistat la reprezentanța opereții »Curse Grătare« dela Parcul Oteteleșanu. Marți dimineața, cu un tren militar, ofițerii au vizitat fortificațiunile cetății București și după amiază arsenalul, iar azi dimineața vor porni la Sinaia, unde vor fi primiți în audiență de M. S. Regele. Ofițerii japonezi, scrie »V. N.«, care pun un deosebit interes în toate vizitele ce fac și arată a fi foarte satisfăcuți de organizația militară română, vor părăsi Bucureștiul azi.

Vaporul Dacia. Săptămâna aceasta se vor termina lucrările pentru instalarea injectoarelor pentru rezidurile de petrol, cu cari va fi alimentat noul vapor Dacia.

Aceste injectoare sunt de un sistem perfecționat, astfel că produc foarte puțin șgomot și dau o ardere aproape completă suprimând în cea mare parte fumul.

Aforisme inedite ale lui Goethe.

»Goethe und Schiller-Archiv« din Weimar a publicat zilele aceste câteva aforisme inedite până acum ale marelui literat și filosof german.

Comunicăm și noi unele din ele cetitorilor noștri :

Nu iubește acela, care nu consideră defectele amantei sale de calitate.

Germanii antici nu iubiau nimic mai mult decât libertatea și d'a nu se subordonă nimănuia.

Germanii moderni nu țin la nimic atâta, cât la a-și arăta prin presă și viul graiu disprețul reciproc.

Lupul în pielea oiei nu e atât de periculos, cât oaia în pielea vr'unui animal care face mai mult decât oaia.

Modestia nu stă frumos decât numai într'o societate aleasă. În colo e dăunătoare.

Cine prevede, e stăpânul zilei.

Cu anii stau lucrurile ca și cu cărțile sibiline. Cu cât ardem mai multe din ele, cu atâta se scumpesc.

Perfecțiunea poate merge cu disproporțiunea, frumusețea însă numai cu proporția.

Marele ziar german »Frankfurter Zeitung«, ocupându-se cu misiunea ministrului de război, gen. Averescu, la Constantinopol, zice că faptul prezentei colanului în briliante al ordinului »Carol I« Sultanului e un semn de excelențele relațiuni dintre Turcia și România și arată că guvernul român este prevenitor față de negocierile asupra tratatelor comerciale și convențiunei consulare.

Situația politică.

Conferența națională. — Kristóffy la Ischl. — Situația croată.

Conferența națională.

Chestia convocării conferenței naționale preocupă tot mai mult opinia publică a noastră. Informațiile în chestia aceasta, primite dela dl deputat V. Goldiș și publicate în numărul nostru de ieri, au produs o îmbucurătoare impresie în inimile tuturor românilor, cari se interesează de mersul trebilor noastre politice.

Această conferență în tot cazul va da o nouă și pozitivă îndrumare în viața noastră.

Kristóffy la Ischl.

În legătură cu formarea noului partid radical se răspândise vestea, că fostul ministru al internelor Kristoffy ar fi călătorit, la invitarea lui Fejérváry, la Ischl, din Viena, unde se afla. Această călătorie ar fi făcut-o Kristoffy cu totul în secret. Acuma se desminte această știre prin ziarul »N. Freie Presse«, care a primit dela însuși Kristóffy informația, că la Ischl n'a fost, iar în Viena a fost ocupat în chestii de natură particulară.

Situația croată.

Mișcarea antimaghiară în Croația se susține cu multă energie. Lui Supilo i-s'au făcut diferite propuneri din partea guvernului ungar, ca să înceteze cu agitația, dar — bine înțeles — fără rezultat.

Ziarul »Drau« este informat, că ziarul oficial va publica în curând demisionarea șefilor de secție Nikolici, Raici și Badai precum și pe a comiților supremi Turkovici, Kiepach, Jurkovic, Radivoievici și Mihailovici. Dintre comiții actuali rămân numai doi, cel din Belovar și cel din Ogulin. Persoanele pentru suplinirea posturilor vacante încă nu sunt definitiv alese.

Ziarul »Agramer Zeitung« continuă a publica părerile deputaților austriaci asupra situației din Croația. În nrul de azi publică interviewul avut cu președintele clubului sloven, Ivan Šusteršiči. Iată în rezumat ce a spus deputatul austriac:

»Toate partidele austriace nutresc simpatie pentru croați, dar părerea mea este, că cei mai mulți nu pricep chestia croată, pentru că nu se pot transpune în felul de a simți și de a cugeta al croaților, cari au un trecut glorios. Ei nu pot prevedea, că croaților le este rezervat un mare viitor în sudul monarhiei și că interesele lor sunt identice cu ale dinastiei în peninsula balcanică.

»Deputații slavi austriaci au obținut mari rezultate morale prin activitatea lor. Rezultate practice însă nu vor avea în viitorul apropiat, pentru că însemnătatea chestiei slave din sud pentru întreaga monarhie nu este încă pe deplin apreciată. Deputații slavi din sudul Austriei s'au împărțit în două tabere, această difuziune poate fi supărătoare pen-

tru croați, izvorând din ea neplăceri de tactică.

»Ne-a procurat supărare la timpul său împrejurarea, că întrunirea dela Fiume, unde s'a luat rezoluțiunea cunoscută, s'a ținut fără noi, deși la început era plănuită și invitarea deputaților sloveni. Această rezoluțiune a produs mare rupere între nizuințele politice ale croaților și slovenilor, pentru că noi slovenii niciodată nu putem gravita spre Budapesta. Ne bucurăm, că evenimentele din urmă au îngropat pentru totdeauna rezoluțiunea dela Fiume.

»Sper că cele două popoare aliate, croații și slovenii, vor tinde de aici înainte mână în mână spre idealurile politice«.

Moartea patriarhului George Brankovici.

Biserica și poporul sârbesc sunt în jale pentru patriarhul Brankovici. Dar nicăiri jalea aceasta nu se manifestă. Neoplanta, capitala sârbilor din Ungaria nu și-a schimbat aspectul său de loc. Nici un semn de doliu, nici o mișcare. Niciodată poate la moartea unui arhieru național nu s'a manifestat jale mai puțină. Pentru ce? În numărul nostru de ieri am dat explicația acestui lucru. Brankovici a fost orice, numai arhieru național nu a fost.

Deasupra catafalcului său însă o discuție urită s'a ridicat. Care să fie cauza adevărată a morții sale? Este vorba de sinucidere sau de moarte naturală? Potrivnicii lui Brankovici, cari în toată vremea l-au combătut cu mare înverșunare afirmă, că sub povara acuzelor teribile, patriarhul singur și-ar fi pus capăt zilelor sale. Dimpotrivă medicii constată și afirmă cu toată hotărârea, că Brankovici ar fi sucombat boalei sale vechi, diabetul.

Despre cauzele morții patriarhului se mai comunică următoarele: Tănuindu-se boala patriarhului, vestea atât de năpraznică a morții sale a produs bănuiala că s'ar fi sinucis. Afară de știrea despre sinucidere, altă versiune circulă în public. După versiunea asta, cauza morții lui Brankovici, ar fi o îndoiță boală mortală grăbită prin sinucidere. Patriarhul, se zice, că și-ar fi infectat într'adins o rană veche sgarindu-o cu unghiile sale.

Alături de adversarii săi sârbi, și ziarele ungurești răspândesc o veste fantastică. După ei patriarhul și-ar fi pierdut nădejdea că guvernul unguresc va cădea. Ultima lui nădejde ar fi fost chestia compromisului. Pe tema aceasta crezuse, că guvernul unguresc va cădea, dar nădejdea lui s'a zădărnicit și sub impresia faptului acestuia, Brankovici și-ar fi scăpat zilele. Ce apucătură proastă și nătângă menită să întărească situația guvernului.

Testamentul patriarhului este făcut împotriva statutelor bisericii sârbești și împotriva ordonanței împărătesei Maria Theresia numită »Declaratorium Illiricum«. După aceste legi, patriarhul nu poate dispune în testamentul său decât de jumătatea averii sale, iar jumătatea a doua va rămânea pe seama bisericii. Testamentul lui Brankovici fiind făcut împotriva acestor dispoziții, căci el dispune de averea întreagă pe care o lasă moștenire fiicei sale măritate după Milan Maximovici — va fi atacat și probabil anulat.

Cine va fi administratorul?

Am arătat ieri lupta surdă ce s'a încins în jurul postului de administrator interimar al bisericii sârbești. Un șef al partidului radical sârbesc

afirmă însă, că după statute, biserica nu are nevoie de numirea unui administrator ci el se alege în mod automat dintre episcopii sufragani și anume cel mai în vârstă dintre ei.

Inmormântarea. Inmormântarea resturilor pă-mântenești ale defunctului va avea loc Luni, iar nu Duminecă, după cum se plănuia întâiu. Aceasta pentru aceea, ca să poată lua câți mai mulți preoți parte la înmormântare. Autopsia corpului s'a făcut deja ieri, rezultatul însă nu s'a publicat încă. Ieri a sosit și telegrama de condolare a împăratului și regelui Francisc Iosif.

Mișcarea culturală.

Dela Asociația aradană.

Dupăcum am anunțat deja, Asociațiunea culturală aradană își va ținea adunarea generală în 11 August stil nou. Complectăm această știre: adunarea se va ținea la orele 11 a. m. în »Casa Națională« din strada Fejsze.

Suntem siguri că această adunare însemnează o renaștere, reîntinerire a asociațiunei noastre. Atenția bărbaților noștri conducători se îndreaptă spre lumina, care e menită a ridica un popor de pe treapta cea mai de jos, la o mare putere și vază, spre cultură. În lupta pentru existența noastră națională avem lipsă în primul rând de arme culturale. Salutăm deci cu bucurie convocarea adunării generale a asociațiunei noastre, în speranța, că dela acest dat se va începe o muncă îmbelșugată și rodnică pentru această instituție culturală. Iată convocarea în întregimea ei:

Pe baza dispozițiunilor statutare și a concluziunii direcțiunii dela 20 Iulie șt. n. 1907, prin această convocăm adunarea generală ordinară a Asociațiunii Naționale aradane pentru cultura poporului român pe ziua de Duminecă 20 Iulie (11 August) înainte de amiază la 11 ore în localul »Casei Naționale« din Arad.

Ordinea zilei:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii.
3. Raportul casarului despre starea casei.
4. Abzicerea direcțiunii.
5. Alegerea unui președinte și 2 vicepreședinti.
6. Alegerea direcțiunii nouă pe timp de un an de zile.
7. Eventual alte propuneri și
8. Închiderea adunării generale.

Din ședința direcțiunii Asociațiunii naționale aradane, ținută la 20 Iulie n. 1907.

Petru Truția,
director primar.

Atentatul dela Branica.

Ziarele maghiare urmează a se ocupa cu atentatul dela Branica. Ele publică, par'că cu părere de rău, numele celor trei lucrători, cari au săvârșit atentatul. Ne putem închipui cum ar fi triumfat ele, dacă țărâtimea română ar fi comis atentatul. Dar așa ele se mulțumesc a aduce câteva amănunte și a face apoi întreaga afacere mușama.

Cauza atentatului e un lucru atât de des în stratul de jos: mizeria. Lucrătorii voiau să capete de lucru; și în naivitatea lor credeau, că distrugând podul de peste Muraș, vor afla de lucru la reparație sau reconstruire. Un lucru de un caracter atât de privat a fost, cu tendință de a ne strica nouă, explicat ca fiind urmarea unei »con-

spirații« politice. Și cine să fie conspiratorii? Cine altcineva decât valahii!...

Cercetările continuă încă, dar ziarelor maghiare nu le este dată plăcerea a putea găsi ceva compromițător pentru români. Absolut nimic. Inzadar sunt orice opintiri ale drăguților jandarmi, a căror complezanță și amabilitate e destul de cunoscută de când cu țiganii dela Dános.

Țiganii corturari.

— Colonizarea lor. —

Groznică crimă dela Dános, comisă de țigani corturari, a adus din nou pe tapet regularea chestiei țiganilor corturari. Oamenii au început a se teme tot mai mult de acești nomazi și opinia publică pretinde stabilirea lor, ca astfel să se pună capăt pericolului, ce amenință din partea lor.

Chestia aceasta a preocupat deja de mult cerurile conducătoare și pentru rezolvirea ei s'au făcut încercări în mai multe rânduri. Guvernul vienez deja între anii 1720 și 1730 a încercat să-i colonizeze pe la graniță, le-a dat case și pământ. Dar soiul acesta de țigani nu se poate împrietini cu lucrul câmpului. Au dezertat. Mai târziu Maria Teresia și apoi fiul său Iosif și-au dat toată truda să-i stabilească pe acești pribegi, dar fără vr' un rezultat. Cel din urmă, care a voit să-i ferească pe țigani și să scape lumea de jafurile lor a fost arhiducele Iosif, care a colonizat la moșia din Bánkut 120 țigani de probă, dându-le casă, pământ și bani. Dar în scurtă vreme s'au împrăștiat faronii ca făina orbului.

Din punct de vedere etnografic și de colonizare s'au ocupat apoi cu chestia țigănească, afară de arhiducele Iosif, profesorul universitar A. Hermann și notarul din Nádlat L. Bajcsy. Acesta într'un memorandum adresat în anii 80 guvernului constată, că țiganii corturari n'au putut fi colonizați, pentru că li-s'a dat pământ spre a-l lucra și ei nu-s capabili de o muncă intensivă. Agricultorii ei nu vor putea fi. De predilecție ei sunt mici meseriași: lingurari, căldărari etc. Această împrejurare trebuie ținută în vedere la colonizarea lor.

În anul 1902 ministrul președinte Széll a convocat o anchetă, desbătându-se 7 întrebări referitoare la modul de a se stabili țiganii corturari. În urma acestei anchete L. Bajcsy a fost încredințat să lucreze un proiect de lege în această chestie. Bajcsy a pregătit deja atunci proiectul și l-a înaintat guvernului.

Părțile de seamă ale acestui proiect sunt următoarele:

În toată Ungaria sunt 270 mii de țigani, dintre cari corturari 20 mii. Cei corturari se împart în două categorii: unii vagabundează numai primăvara, vara și toamna, lunile de iarnă stând la un loc (de aceștia sunt 12 mii la număr), iar alții vagabundează în continuu.

Cei dintâi să fie siliți a se stabili în comune într'un număr corăspunzător numărului populației comunei, dar mai mult de două familii să nu se permită într'o comună. Cei din a doua categorie să fie plasați în diferite fabrici de fier și în laboratoare industriale, căci aceștia se pricup cu deosebire la industria primitivă. Statul să le dea materialul și tot el să se îngrijască de valorizarea obiectelor. Țiganii vârstnici să n'aibă voie a se depărta de pe teritoriul coloniei.

Cei sub 20 ani vor cerceta școala din apropiere, iar după terminarea școalei vor fi dați ca ucenici la meseria, pentru care au înclinare. Afară de aceasta pot fi întrebunințați ca servitori și servitoare.

Ocupându-se de chestia aceasta ziarul »Magyarország« de azi scrie între altele:

»Dacă voim să colonizăm pe țiganii corturari, atunci trebuie să ne îngrijim de existența lor. Sistemul actual, când îi alungăm din sat în sat

ani de-arândul și îi trimitem cu șupa, până li-se află localitatea, la care aparțin, nu mai poate dăinui, căci în felul acesta noi îi constrângem să fure, să jefuiască, să ucidă.

»Trebuie să-i colonizăm cu forța, ori cu câte greutateți ar fi împreunat lucrul acesta. În felul acesta ar dispărea imigrarea continuă a țiganilor din Serbia și mai ales din România, pentru că țiganii nu merg acolo, unde îi colonizează și-i silesc să muncească. Dimpotrivă e probabil că chiar și o parte a celor de aici ar fugi din Ungaria«.

Zaharie Bârsan în Seliște.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

Seliște, 29 Iulie 1907.

Ziua de 25 Iulie a. c. nou a fost zi de însemnătate nu numai pentru Seliște, ci și pentru neamul întreg. S'a încheiat adevărat în aceea zi căsătoria deocamdată numai civilă între artistul nostru Z. Bârsan și dșoara Olympia Brașoveanu elevă a conservatorului din București. Din acest incident în aceea zi s'a aranjat în Seliște frumoasa convenire socială, la care a luat parte toată inteligența din loc. S'a petrecut bine în aceea zi și s'a preamărit totodată însemnătatea ei pentru neamul nostru întreg.

Sâmbătă și Duminecă după cununie artiștii noștri au jucat apoi aci teatru. S'au predat Sacrificiul, Capriciul unui tată, Cântecul cocoșului, Un Prietîn, Furtuna Caznică și Nervosul, scurte piese localizate din italienește și franțuzește de Z. Bârsan.

Reprezentațiile au fost foarte bine cercetate. Cu această ocazie prestațiunile artiștilor au în trecut așteptările noastre. La prima pășire s'a putut constata enormul progres față de anul trecut. O iarnă petrecută de ambii artiști cu angajamente de teatru în Italia a produs o schimbare prea multămitoare în toată ființa lor. Siguritatea și priciperea cu care interpretează rolele, însuflă absolută încredere față de măestria lor.

În urma acestora, dacă bunăvoința nu va lipsi și publicul nostru nu le va denega concursul, arta dramatică la noi deja din începutul ei se vede spre înflorire. Mica trupă de 2—3 a artistului Z. Bârsan va crește an de an, și mai iute chiar de cum am așteptat, vom avea trupa noastră mare și instructivă. Incurând Petculescu de odinioară va fi înlocuit cu Bârsan, iar noi în referințele noastre vom fi mulțumiți și ne vom fali cu teatrul nostru.

Societatea pentru fond de teatru român a angajat pe Z. Bârsan și i da concursul posibil, căci toți știu că numai în felul acesta se va putea înjgheba teatrul la noi.

De teatru ambulant avem lipsă, iar alt om mai potrivit pentru asta cine ar fi la noi? — iar acum când și dșoara Brașoveanu s'a angajat la aceasta operă, încrederea ne e deplină pentru izbândă, — artistă de toată lauda e dânsa, femeie de inimă, cu ambiție de lucru. Cu aceste calități mână în mână cu soțul ei spre a lor și a noastră multă-mire vor cutriera centrele locuite de români, având de grea problemă pe lângă mulțumirea publicului și creșterea straturilor de jos pentru priceperea artei teatrale. — Dacă deci Societatea de teatru va da tot concursul posibil artiștilor noștri, grijind în tot cazul și de un repertoriu cât mai național, vom vedea înainte de vreme întrupată ideea teatrului român, iar limba noastră mereu prigonită, va fi în o nouă școală cultivată. Foloasele acestei întregi opere se prevăd de acum, mai bine însă se vor vedea la timpul lor.

Mire și mireasă ai artei române cu încredere în voi și în ai noștri mergeți pe drumul apucat și atunci al vostru și al nostru e viitorul. Neamul vă va preamări pe voi, dar să va simți totodată însuș preamărit.

Octil.

O descoperire senzațională în chemie.

Profesorul de chemie englez Ramsay a nimicit printr'o invenție a sa teoria despre elemente.

A dovedit, că în natură nu există elemente, nu există corpuri, cari nu se pot discompune și preface. Aurul nu mai este un element.

Iată ce scrie însuș eruditul chemist despre descoperirea sa:

Deja în anul 1903 a dovedit, împreună cu Soddy, că emanațiunea radiului se preface dela sine în heliu, un »element« adevărat se preface în alt »element«.

Indrikson, Debiere, Giessel, Curie, Dewar, Himstedt și G. Mayer s'au încredințat că așa e în adevăr. Debiere a mai arătat, că și din clorid de actiniu și din fluorid se face heliu. Ramsay a dovedit că heliu se desvoaltă și din o soluție de nitrat de toriu. Dacă însă emanația se află în atingere cu apă, se desvoaltă în loc de heliu, neon, rămânând numai urme de heliu. Dacă emanația stă în atingere cu apă, în care e topit sulfat de cupru, în loc de heliu, se face argon, cu oareș-cari urme de neon. Depărtând cuprul din soluție, aflăm în ea natriu, calciu și litu. Observația aceasta a făcut-o de 4 ori: în 2 cazuri cu sulfat de cupru și în alte 2 cu citrat de cupru. S'au luat toate măsurile. Lucrând cu nitrat de plumb și depărtându-l, nu s'au aflat urme de natriu, calciu și litu. Nu s'au aflat nici lucrând cu sulfatul de cupru, dacă n'a lucrat asupra lui mai întâiu emanația radiului.

Emanația radiului face deci parte din grupa de elemente a heliului. În timpul prefacerii se descompune liberând o mare cantitate de energie. Cum se întrebunțează această energie atâră dela împrejurări. Dacă emanația e lăsată pe seama sa sau amestecată cu hydrogen sau oxigen, atunci o parte din ea se preface în heliu, absorbind energie.

Dacă împărțirea energiei se schimbă din pricina apei, căpătăm neon, dacă e față de o soluție de piatră vânăță (sulfat de cupru), ne dă argon. Dar odată emanația preface cuprul în litu, care e elementul întâi din o grupă. Se pare chiar că se formează natriu și calciu, iarăși elemente cari sunt o degradare a cuprului.

Rutherford și Soddy au prevăzut aceste rezultate. Aruncarea razelor din elementele radioactive este însoțită de descompunerea atomului. Emanația și corpurile înrudite cu el sunt produsul acestei descompunerii. Ei au presupus că elementele radioactive aruncă atomi de heliu.

Atomii elementelor grele se desfac în atomi de elemente mai ușoare și anume după clasificarea lui Mendeleef badiul are greutate atomică 225; aruncând un heliu, radiul rămâne cu 221 greutate, aceasta e emanația. Acest corp e din grupa elementelor heliu, neon, argon, krypton, xenon, a căror valență chimică e zero. Experiențele cele nouă au dovedit că în adevăr emanația se preface în elemente. Pe de altă parte, litiul e față de cupru, ceea ce e heliul față de radiu.

Vedem că visul alchimistilor se face aeeva, dar pe dos; elemente cu atomi grei se degradează în altele mai ușoare; nu dimpotrivă. Vom putea vedea aurul prefăcându-se în elementele înrudite cu el, mai ușoare.

Din străinătate.

—
Rusia și Germania.

Intâlnirea monarhilor. Împăratul Wilhelm al Germaniei a sosit pe insula Rügen și de acolo a plecat ieri la Svinemünde. Se ține încă în secret locul și timpul întrevederii țarului și a împăratului german. E foarte probabil însă, că intâlnirea va avea loc în unul din porturile germane din marea baltică, la începutul lunii August. E sigur că și prințul Bülów și ministrul de

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târguiață să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

externe rusesc Isvolski vor fi de față la întrevvedere.

Rusia.

Atentat. Când ajutorul prefectului poliției din Orel și încă un funcționar s'au întors dintr'o viligiatură la oraș, au fost atacați. Amândoi au căzut morți.

Mari greve. Ieri s'a declarat în Lodz greva generală. 32,000 de muncitori au încetat de a mai lucra. Tramvayele electrice, cari cari circulau încă, au fost bombardate cu pietri și distruse. În mai multe fabrici au avut loc lupte sângeroase între socialiști și naționaliști. Panica e mare.

Chestia marocană.

Prigonirile europenilor. În Casablanca europenii au fost măcelăriți. Indigenii au făcut deja de mai nainte pregătiri pentru a ataca pe europeni. Numai spre seară au reușit să scape mai mulți europeni. Consulul francez e la postul său.

Anglia.

Inarmările. În ședința de ieri a Senatului Tweedmouth, primul lord al amiralității a declarat, că guvernul voește să construească un nou vapor cuirasat de războiu. În anul viitor se vor zidi mai multe cuirasate. Flota engleză va fi astfel mult întărită. Guvernul plănuiește așa zicând o formală reconstruire a flotei engleze, și de altfel puternice.

America.

Roosevelt amenințat de anarhiști. Președintele Roosevelt a dat publicității, fără nici un comentariu, următoarea telegramă primită de dânsul:

»Președinte Roosevelt! Cetățeni nepoftiți-victorioși. Complect satisfăcuți, Ema Goldman, Alexander Berkman, Hypolit Havel!».

Cei cari semnează telegrama fac parte dintre cei mai periculoși anarhiști din lume. Ema Goldman se bucură de un renume internațional, Alexander Berkman este acela care a rănit acum câțiva ani cu un foc de revolver pe Henry Frick, Hypolit Havel, deși mai puțin cunoscut, e unul dintre șefii anarhiștilor americani.

Revista ziarelor.

Din »Az Ujság«.

Banul Croației își compune noul cabinet din trădătorii aparținători partidului național. Când sunt strânși cu ușa, patria poate fi mântuită și cu trădători de patrie. Ori nici n'au fost trădători, ci a fost numai nevoie, ca să se facă trădători, iar acum e nevoie, ca să fie oameni de treabă.

În politică, în politica coaliționistă așa e moralitatea și banului natural nu-i putem pretinde, să politizeze mai cinstit jos, decât patronii săi aici sus.

În articolul de fond »Az Ujság« de azi se ocupă cu veștile despre noul partid radical, scriind cu antipatie în contra formării lui și în contra drabantilor.

Articolul se termină astfel: »Repetăm, noi nu știm nimic despre mișcările lui Kristoffy și ale partizanilor. Dar după părerea noastră, dacă s'ar mișca, întreprinderii lor nu-i putem atribui nici o bază reală, cu atât mai puțin morală. Ei și acum sunt străini opiniei publice, iar la coroană nu și-au câștigat tocmai o așa poziție, ca să poată face intrigi cu ajutorul ei. Politica progres-

sistă nu poate exista acuma, pentru că n'a existat niciodată. A fost o situație tristă, căreia i-a trebuit o astfel de jertfă, ca și care a adus Fejérvary. Ar fi foarte caraghios, dacă n'ar fi totodată imposibil, dacă acuma soții lui Fejérvary ar voi să-și răscumpere ulterior jertfa de atunci și să trăiască sub pretextul, că au murit pentru patrie«.

Care va să zică: nu numai coaliția, ci și tabăra contelui Tisza Pišta se teme de reinvierea drabantilor.

Budapesti Hirlap are pentru numărul de azi un lung articol de fond asupra politicii kossuthiste și dualiste, făcând comparație între aceste două programe. Aceasta de sigur în urma atacurilor îndreptate împotriva actualului guvern, ai cărui miniștri 48-iști fac politică 67-istă. Articolul este de tot interesant, iar scuza pentru miniștrii kossuthiști trasă de păr.

Țăranii macedoneni.

Fără îndoială, cu multă grijă se văd îndepărtându-se zilnic din portul Salonic mari vapoare ticșite de tineri și bărbați puternici, originari mai ales din vilaetul Monastir. Până acum, numărul emigranților atinge cifra de aproape 40.000. El sporește mai cu seamă de vre-o câteva luni; cei cari au plecat acum aproape cinci ani, a doua zi după marea răzmeriță, dacă în cea mai mare parte n'au putut încă să se întoarcă acasă, au trimis însă bani din belșug și au ajutat pe părinții lor ca să-și orânduiască din nou vetrele. Pilda aceasta exaltează, în bună parte, ca să zicem așa pe toți acești oameni robi, dar viguroși și dârji, lipsiți de pământ și chiar de vestiminte, cari formează cea mai mare parte din populația vilaetelor macedonene.

În unele regiuni ale vilaetului Monastir mișcarea s'a accentuat în așa măsură, că nu se mai găsesc oameni de muncă, ci lucrările agricole rămân neisprăvite, terenuri rămân în stare sălbatică, grădinele sunt cu totul în părăsire, perceperea dijmelor și a dăjiilor e în necurmată scădere.

Cei mai harnici pentru muncă se grăbesc să plece cu speranța, de altminteri, repede îndeplinită, de-a veni în ajutorul celor pe cari îi părăsesc la vetrele în ruină. Ei pleacă mai întâi în Serbia, vin apoi în Austria și de-acî în America, dar mulți se îmbarcă la Salonic unde mișună bulgarii cu șepci și uniforme.

Dorul emigrării lor nu constă numai într'o îmbunătățire materială, care peste câțiva ani se va simți foarte mult în toate vetrele părăsite de emigranți, ci și în deșteptarea morală pe care reîntoarcerea emigranților o va provoca, fără îndoială, de-acuma. Ori cât de inferior e bietul suflet al țaranului macedonean, el se imbibă pe pământul Americii cu rudimente de idei și de năzuinți, pe care nimic nu le va putea înăbuși.

Prin urmare, la realcătuirea materială a vetrelor arse și prădate se va adăoga cu vremea o formațiune morală, o îndrăzneală de-a apăra economiile crâncen adunate și drepturile cari decurg din această apărare.

Hilmi pașa, inspectorul general al vilaetelor, în locul de-a nu lăsa ca emigrarea să ia proporții păgubitoare, a dat, dinpotrivă, ordine ca s'o favorizeze. Atâția comitagi mai puțin, se gândește el ca bun otoman ce e. Și cu pasivitatea mentală inerentă rasei sale, el uită să se gândească la urmările morale cari vor decurge într'un viitor puțin depărtat din emigrarea în masă.

Macedonenii sunt deci astfel, fără voia lor, ca să zicem, așa, pe calea de a-și găsi mântuirea, căci cu bani și cu deșteptarea conștiinței se dobândește totul. Ei se vor convinge de grabă că Europa n'a făcut nimic pentru ei.

Controlul financiar în Macedonia e de-adreptul fictivul (echilibrat în aparență, dar întâzieri în compturi și neregularități grave în plăți) și, ca culme, articolul 4 al programului din Muerzsteg, care cercetează posibilitatea unei împărțiri a Macedoniei potrivit cu drepturile religioase și etnografice, a fost cauza adevărată a tuturor măcelurilor fratricide dintre greci și bulgari, sârbi și bulgari greci și cuțovlahi.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 1 August n. 1907.

Din cauza sftei sărbători de mână, Prorocul Ilie, numărul proxim al ziarului nostru va apărea Sâmbătă la orele obișnuite.

— **Excursia principilor României.** AA. LL. RR. Principii moștenitori au vizitat Dumineă mânăstirea Tismana și apoi au plecat către Turnu-Severin.

Luni principii moștenitori au plecat din Severin cu un tren special spre București, iar Marți dimineața au sosit la Sinaia.

Accidentul regelui Serbiei. Pe când făcea o preumblare călare la Brestovanskabanja regele Serbiei a făcut un pas greșit și a căzut rănindu-se ușor la obraz. Regele s'a suit iar pe cal și s'a întors la castel într'o stare satisfăcătoare.

— **Regele de Siam în Berlin.** Regele de Siam, unde francezii desvoaltă o puternică colonizare, va sosi în 4 August în Berlin. În 9 August va merge la Wilhelmshoche, unde va avea o întrevvedere cu împăratul Germaniei Wilhelm.

— **Kossuth Tivadar,** fratele ministrului de comerț Kossuth Ferencz, a sosit la Budapesta, de unde a plecat după câteva ore la Herculesbad, unde petrece, frate-său.

— **Contele Károly István,** un reprezentant tipic al aristocrației bogate și luxoase, a murit.

— **Serbarea Arpád.** Heghemonii noștri vor serba pe câmpia dela Pusztaszer memoria lui Arpád, cel care i-a adus aici.

— **Statua lui Mathia din Cluj** va fi renovată, fiindcă a suferit mai multe stricăciuni.

— **Ungurii din Careii-Mari** voiesc să ridice marelui Kossuth o statuă. — E și inevitabil aceasta, căci dacă în curând cei din Nagy-Károly nu ridică statuă lui Kossuth, neapărat se întâmplă în oraș o mare nenorocire: cutremur de pământ, etc...

— **Crima dela Dános.** Senzațiile au mai încetat. Cercetările poliției continuă. Se crede însă mult, că în fine poliția nu se înșală. Banda, care stă acum în arest preventiv, în închisoarea procuraturii din Budapesta, e cea care a comis oribila crimă dela Dános.

— **Expediția Wellmann.** Amudsen, un savant norvegian, a zis următoarele despre expediția la polul de nord al americanului Wellmann: Privesc cu oare-care pesimism, oare-care teamă această expediție cu balonul. Mai mult noroc ar avea Wellmann, dacă balonul ar fi mănât repede de un vânt dinspre sud deasupra polului. Dacă însă ar fi nevoit să rămână timp mai îndelungat în aer, zăpada și gheața, care s'ar așeză pe balon, l ar trage la pământ. Într'aceasta constă întregul pericol a expediției: puterile naturale.

— **Foc mare în Lyon.** În suburbiul numit Valence-sur-Rhone a orașului Lyon a izbucnit un groaznic incendiu. Bătând tocmai un violent vânt, întregul suburbiu a ars. Și edificiul central al poștei și telegrafului a fost distrus de flacări, așa că orașul e izolat de orice legături postale și telegrafice. Pagubele sunt enorme.

— **Flota japoneză în Fiume.** Mai multe vapoare cuirasate japoneze vor sosi peste vr'o 6 zile în Fiume. Mica flotă va fi condusă de contra-amiralul *Ijniu*. Amiralitatea și cercurile marine din Fiume se pregătește a primi splendid flota japoneză.

— **Un vapor uriaș.** În Liverpool, în Anglia, pleacă în zilele acestea spre America cel mai colossal vapor din lume. Acest vapor uriaș, numit »Lusitania« au o lungime de 439 și jum. metri și o lățime de 27 metri cu o capacitate de 32.500 tone. Întregul vapor e greu de 45.000 tone. Mașinele vaporului desvoaltă o forță de 68.000 de cai.

— **Accidentul unui vapor sub-marin.** În portul militar francez Toulon vaporul sub-marin »Truita« s'a ciocnit de un vapor. Submarinul a suferit mari avarii; nu a fost însă nime omorât, fiind submarinul repede tras în docuri.

— **Incă un »Jack spintecătorul«.** Deja am putut înregistra un maniac în Germania, care vine să imiteze pe clasicul bandit, căruia îi plăcea să spintece burta oamenilor, »Jack spintecătorul« din Londra. Acum se scrie din New-York că s'a descoperit un nou »Jack«. Două dame din societatea bună au fost spintecate. Poliția urmărește pe făptuitorul oribilei crime.

»Jack spintecătorul« din Berlin — prins. Am scris la timpul său despre un al doilea Jack, care avea mania de a spinteca copii. Alături de un tânăr, în Köpenick, în apropierea Berlinului a urmărit trei fete în vârsta cam de 10 ani ca să le omoare. La strigătul disperat al fetelor mulțimea s'a luat după asasin și l-a prins. Imediat a sosit poliția, care l-a deținut. Necunoscutul neagă orice deslușiri despre persoana lui.

— **Spre Polul Sud.** Cu toată deja zeci și sute de călători polari au făcut eforturi zadarnice spre a ajunge la pol, totuși știința și mintea inventivă a omeniei nu se dă învinsă. Noul invenții, noi idei se nasc, se perondează, omul luptă și dacă și pierde o luptă, nu se dă învins. Am anunțat deja, că americanul Wellmann încearcă a ajunge cu balonul la polul Nord. Acum se vestește, că o expediție engleză sublocotenentul *Sharleton* se pregătește a merge la polul Sud. — Va ajunge însă până acolo?..

— **Rectificare.** În darea de seamă și mulțumită publică a comitetului parohial din Cheresig, prin parohul D. Albu, apărută în nr.ii 130, 131, 133, 135 și 136 ai »Tribunei« strecurându-se câteva greșeli de tipar și omiteri viu a-le rectifică în următoarele:

Comuna bis. ort.rom. Darvaș cor. 55-78 fil., nu 57-78; com. bis. Tărian cor. 53-10 fil., nu 53 cor.; com. bis. Giriș Ucuriș cor. 33-88 fil.; com. bis. Mădăraș cor. 27-12 fil., nu 26.12; com. bis. Vecherd cor. 21-28 și nu 21-18 fil.; com. bis. Săcal cor. 10-26 fil., nu 10-16; — Dem. Hașăș, notar în Toboliu cor. 10; în loc dl dr. G. Roxin adv., Salonta, G. Roxin pretore Tinca, — în loc de »Margittai hitelszövetkezet«-Margitta község, T. Ardelean cor. 3 Cheresig, N. N. (Tinca) cor. 1. Suma înscursă a fost coroane 7301.99 fil. nu cea apărută. Mulțumindu-le din inimă și acestora, rog pe bunul Dumnezeu să le răsplătească pentru jertfa făcută. Cheresig, 11/24 Iulie 1907. Demetriu Albu paroh.

— **Amănunte asupra marelui incendiu din New-York.** Asupra marelui incendiu din New York despre care am amintit deja mai solesc următoarele amănunte:

E aproape sigur că focul a fost pus, de membrii unei bande care trăiește din șantaj.

În timpul incendiului au mai avut loc scene îngrozitoare.

Între locatari s'a dat o luptă pe vieață și pe moarte, fiecare voind să-și salveze vieața și necruțând pe nimeni în jurul lui. Femeile și copiii au fost călcați în picioare și zvârliți pe ferestre și pe scări.

E caracteristic faptul, că între morți nu se află nici un bărbat.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric alui *Winkler*. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Reprezentății zilnice, cu cel mai mic preț de familie.

Programa la 1 și 2 August, Joi și Vineri.
1. Bilete gratis (De răs). 2. Bogăție de o zi 3. Jobenul vrăjtit (Vrajă). 4. Serenadă în lună (Fantazie). 5. Vagabundul și băiatul lui (De răs). 6. Goană după o pulpă (De răs). 7. Cei mai îndrăzneți călăreți francezi. 8. Butoiul care se rostogolește (Foarte comic). 9. Din socialist nihilist (Dramă). Și afară de program sunt câteva puncte interesante.

În ediția extraordinară a programei noastre sunt de luat aminte următoarele: În 2 l. c. se vor da reprezentații la teatrul electric pentru scopuri filantropice: pentru fondul de penziune a poliției și pompierilor. Iată programa:

1. Care e pălăria mea. (Humoristic). 2. Onoarea tatălui. (Dramă). 3. Urșii dresați. (Original). 4. Conștiința. (Pătrunzătoare). 5. Pălărie și măestru pavator. (De răs). 6. Griji, vine bărbatul. (De

răs). 7. Vifor după vifor. (Original). 8. Bărbat nenorocit. (Original). 9. Soldatul Dumineca. (De răs). 10. Curentul electric. (Humoristic). 11. Griji, e văpsită! (De răs). 12. Vederea Faulhornului. (Original). 13. Bambulo ca servitor. (Humoristic). 14. Văduva matrozului. (Foarte pătrunzător). 15. Găina de aur. (Fantazie).

Programa pe 2 și 3 August, Vineri și Sâmbătă. 1. Două inimoare. (Din vieață). 2. Emulare în fugă. (Sport). 3. Gordon benet. (Sport). 4. Bilete gratis. (Humoristic). 5. O bogăție de o zi. (Din vieață). 6. Cilindru fermecat. (Vrajă). 7. Serenadă la lună. (Fantazie). 8. Vagabundul și copilul. (Dramă). 9. Vieață de mineri, din vieață, în 12 chipuri.

Afară de chipurile acestea din program se vor arăta și alte chipuri, cari asemenea sunt foarte reușite. — Atragem atenția publicului la acest Cinematograf excelent.

Cu toată căldura cea mare teatrul nostru e răcoros și plăcut.

Deși acuma sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicitați cu părținare on. public cu distinsă stimă
Winkler Lambert, proprietar.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul »Am fost bețiv.»

Ultime informațiuni.

Demonstrații croate în Fiume.

Ieri seară o grupă mare de marinari croați, cari aparțin flotei care staționează în port, au demonstrat pentru o mare Croație. Matrozilor s'au atașat și mulți trecători. Mulțimea cânta cântece patriotice croate și strigau: »Trăiască regatul croat! Trăiască Croația mare!« Poliția a împărșiat pe demonstranți.

Înștiințare.

»Reuniunea femeilor române din Brașov«, a înființat după cum se știe un internat, cu scop de a instrui fetele din clasa de mijloc a societății românești în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei economii.

Reuniunea întreține și subvenționează acest Internat cu o sumă considerabilă, numai ca să poată primi fetele cu tază cât se poate de scăzută. În acest Internat se învață: a) a pregăti tot felul de mâncări; b) a spăla și a călca tot felul de albituri; c) a croi și a coase cu mașina tot felul de albituri și vesminte; d) a cultiva legumi, e) reguli igienice, și f) a țese la războiu. Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școală, s'a într'oduc și o școală de repetiție prevăzută în legile statului pentru copile dela 12—15 ani. În această școală se va propune:

Limba română	2 curs. à 2 ore pe săptăm.
Limba maghiară	2 » » 2 » » » » »
Limba germană	2 » » 2 » » » » »
Aritmetica	2 » » 2 » » » » »
Istoria și Geografia	2 curs. à 2 ore pe săptăm.
Ist. nat. și Fizica	2 » » 1 oră » » »
Religia	2 » » 1 » » » » »
Desemnul	1 curs. » 1 » » » »
Scrierea	1 » » 1 » » » » »
Cântări	1 » » 1 » » » » »
Gimnastica	1 » » 1 » » » » »

În acest »Internat« se primesc fetele române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi împlinit 12 ani. Deoarece prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunii numărul orelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru complectă întreținere și instrucțiune taxa de 31 coroane pe lună, plătită anticipativ. Fetele orfane și sărace pot fi primite gratuit în »Internat«.

Fetele din Brașov, cari vor voi să petreacă

numai peste zi în »Internat«, plătesc pentru toată instrucțiunea și pentru prânz și ojină câte 24 de cor. pe lună. Peste aceasta fiecare elevă trebuie să plătească lunar câte 1 cor. pentru medic. La primire fiecare elevă va fi vizitată de medicul Internatului, dacă este deplin sănătoasă. Deoarece numărul elevelor atât al celor cu plată, cât și ai bursierelor este restrâns, de aceea se invită părinții și tutorii a se anunța, respective a înainta petițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la subscrisa președintă până în 20 August st. v. Primirea elevelor în »Internat« se va face dela 25 August încolo. La primire are să aducă fiecare elevă albiturile și vestimintele necesare, precum și așternutul de pat. În legătură cu acest »Internat«, Reuniunea în anii trecuți a înființat și un »Orfelinat« pentru fetele orfane și sărace dela 6—12 ani; aceste fete primesc întreținerea complectă pe speșele reuniunii și sunt obligate a cerceta școalele române gr.-or. din loc. Petițiunile pentru primire sunt a se adresa până în 20 August st. v. Informațiuni mai deaproape se pot primi dela președinta reuniunii și dela actuarul acesteia. *Elena Sabadeanu*, președintă. *Ioan Lengeru*, avocat și secretar al reuniunii.

Economie.

Recolta la noi. Asociația regnicolară a agriculturilor unguri a dat la 25 Iulie n. publicității, un raport asupra recoltei din Ungaria. Din acest raport extragem următoarele: Arad: Secerișul grâului, secarei și orzului s'a isprăvit, secerișul ovășului e pe sfârșite. Recolta grâului e de 5—6 măji metrice la jug. catastral, a secarei 5—6, a orzului 6—7, a ovășului 7 m. met. Bichiș-Ciaba: Grâu e 4—5 măji metrice, orz 5—6 măji metrice, iar ovăș 5 măji metrice la jugăr. Cucuruzele au lipsă de ploaie. Nutreț va fi puțin. Oradea-mare: Secerișul e pe sfârșite. Treerul s'a început deja. Rezultatele sunt foarte nefavorabile, îndeosebi grâu e puțin. Celelalte grâne promit o recoltă bună. Plantele de săpat sunt frumoase, au însă mare nevoie de ploaie. Sânmiclăușul-mare: Secerișul continuă, micii agricultori isprăvesc cât de curând și cu căratul granelor. În unele locuri s'a început și treerul. Rezultatele sunt foarte triste.

În unele holde agricultorii capătă la jugărul catastral abia 1 majă metrică grâu curat; iar unde grâu s'a dezvoltat mai favorabil, sunt 2—3 măji metrice la jugăr. Recolta secarei e mai bună, ovășul nu e cosit încă, promite o recoltă satisfăcătoare. Cucuruzele se prezintă destul de bine. Viile au suferit mult din cauza gerului de astă iarnă și din cauza secetei din Iunie. Rosta de poame e slabă.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 31 Iulie 1907

INCHEEREA la 11 ORE :

Grâu pe Oct. 1907 (50 kg.)	11.12—11.13
Secară pe Oct. 1907	8.74— 8.75
Ovăș pe Mai	7.88— 7.89
Cucuruz pe Iulie 1907	6.40— 6.41

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	11.14—11.16
Secară pe Oct. 1907	8.78— 8.79
Ovăș pe Mai	7.90— 8.91
Cucuruz pe Iulie 1907	6.37— 6.38

BIBLIOGRAFIE.

»Cantorul bisericesc« opul dlui G. Bujigan învățator în Deliblat (Temes m.) incurând vania de sub tipar. Din acest op s'au scos până acum 18 coale de tipar. Opul atâră ca cuprins, cât și ca aranjare, e neîntrecut în literatura bisericăscă — la noi. Abonamente se mai primesc până la finea lui August, când opul va apărea complet.

Prețul opului broșat: 8 cor.; legat în pânză — bogat aurit 10 cor.; legătură luxoasă — în piele, 14 cor.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor-proprietar George Nichin.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

La „Cănele negru“.

Recomandă băcănia sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprîjiniți pe comerciantul român!

Telefon 441.

Telefon 441.

Loc deschis.

ORFEUL DE CAPITALA

in grădina Mikádó, în caz de timp nefavorabil în cafenea. —

Mare reprezentatie de Varietate.

sub conducerea directorului Martin Tauber.

Zilnic două reprezentații comice.

Amănunte pe placate.

Rog cercetării:

SZüsz Mór.

Intrare liberă.

Locuri rezervate.

Inceputul la 8 oare seara.

Concurs.

Institutul de credit și economii »BIHOREANA« societate pe acții în Oradea-mare, publică concurs pentru ocuparea postului de **cassar**, la filiala institutului din comuna Tinca (Tenke comitatul Bihor).

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar anual de 1200 coroane și
2. Relut de cvartir 400 coroane.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au pregătirile și praxa necesară pentru de a purta independent agendele de cassar. Recursurile instruate cu documentele de lipsă sunt a-i-se prezentă în persoană directorului executiv al institutului Dr. Coriolan Pap, cel mult până în 15 August 1907.

Cassarul filialei se alege deocamdată pe un an de probă și numai după expirarea acestui termen și după ce direcțiunea va constată, că corăspunde întru toate recerintelor, se va alege definitiv.

Postul de cassar e a se ocupa cel mult în 31 August 1907, și cassarul nou ales, imediat după alegere, dar la tot cazul înainte de a-și ocupa postul, are să depună la cassa centralei institutului o cauțiune de 2000 cor. (adecă: două mii coroane).

Oradea-mare, la 30 Iulie 1907.

Directiunea.

BETIA

e vindecabilă cu remediul de Frankl, contra beției. Se poate da fără știrea celui bețiv în orice băutură spirtuoasă. Nu are nici un gust, nici miros. Nu e vătămătoare sănătății.

Prețul unei doze întregi, cași care nu se poate trimite mai puțin e 5 cor. Acest medicament mare poate nicăiri comanda și avea decât dela

Frankl Antal, farmacist.

Szeged, Felsőváros 20.

— Se trimite pe lângă discreție —

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1906. 8 Iulie	ACTIV	1907. 7 Iulie
102428690	{ 72538690 Reserva metalică Aur . . . 78844475	112439475
1867090	{ 29890000 „ Trate Aur . . . 33595000	1530693
56633210	Argint și diverse monete	70268708
28030902	Portofoliu Român și Străin	33222130
11999924	{ *) Impr. contra ef. publice 10596100	11999924
14801390	{ „ „ „ „ in cont curent 22626030	15805084
2908324	Fonduri publice	3253121
5767518	Efectele fondului de rezervă	5801464
603453	„ „ „ amortisarea imob. și material	637682
35894	Imobili	92004
103186325	Mobilier și Mașini de Imprimerie	108611134
8298095	Cheltueli de Administrațiune	—
24557883	Deposite libere	26948712
361118698	„ „ & provizoriu	23189207
12000000	Compturi curinți	413890388
21373442	Copmturi de valori	—
3222588		—
219616820		—
1646498		—
73025		—
103186325		—
—		—
—		—
361118698		—
	PASIV	
	Capital	12000000
	Fond de rezervă	23051453
	Fondul amortisării imobilelor și material	3473646
	Bilete de Bancă în circulațiune	264604260
	Profituri și perderi	2077070
	Dobânzi și beneficii diverse	72775
	Deposite de retras	108611134
	„ „ & provizoriu	—
	Compturi curinți	—
		413890388

Scomptul 5%

*) Dobânda 5%

Pentru bărbați și femei

in caz de curgere acută și cronică medicamentul cel mai sigur este

capsulele Sanid

lucru adevărit deja. O cutie (100 bucăți) costă 6 cor., alăturându-se ș-o broșură privitoare la folosire. Cu mandat poștal.

Pentru slăbire și impotență, singurul medicament sigur sunt capsulele de putere ale lui dr TIMKÓ. O sticlă 10 cor. Trimite

Farmacia „Magyar Király“

Budapest, V., Marokkói-utca 2. Tr.

Atenție!

Bucurie în fiecare casă,

unde se folosește apărătorul de stomach patentat „Takáts“ fiind că acolo nu este boală, împedcând acest apărător nu numai boalele provenite din răceală stomacului, ci oprește momentan și sgârțuirile de stomach, diarea, ș. a. efectul îi este momentan, omoară boala de stomach în germen.

Mai ales vara este indispensabil pentru ori și cine nu numa petru cei cu boală de stomach fiindcă ne încălzim adesea, noaptea ne răcorim eurând și cu ocazia băilor răcirea stomacului e așa des și sgârțuirile provin așa des încât acest apărător este indispensabil în fiecare casă.

Să și-o comande dar toți cei cărora le e scumpă sănătatea, fiind recunoscut și de medici și o adeverește și multele scrisori de mulțumită.

Pentru bărbați sau femei nr. I, care este potrivit pentru cei mai mulți 3 cor. nr. II, pentru cei cu statura foarte înaltă 4 cor. Pe lângă trimiterea banilor și 40 fil. porto, sau cu rambursă expediază inventatorul:

Adresa: Takáts Dániel, Nagyvárad, Sorompó-utca nr. 2.

BRAUN ANTAL

cel dintâi pregătitor de instrumente din Ungaria sudică.

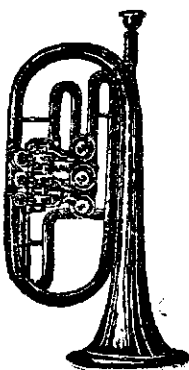
Temesvár (Belváros), Jenőherczeg-u. 14, (casa propr).

Furnisorul alianței trenurilor de stat. Furnisorul nenumăratelor orchestre particulare, a pompierilor, de teatru, școlilor de oraș, precum și a mai multelor instituțiuni școlare.

Mare asortiment de vioare, harmonici, de cimbale, construcția cea mai bună toate pregătite în atelierul meu, precum și instrumentele recunoscute bune de aramă, lemn și alană. Magazin de tot felul de vioare originale italiene, franceze, maghiare, germane și violoncele. Tot felul de opuri muzicale.

Reparaturi se eptuesc grabnic și punctual. Instrumente vechi cumpăr sau schimb cu altele. Tot felul de instrumente pentru organizații de orchestră. Prețurile cele mai moderate. — Catalog ilustrat se trimite gratuit și nefranctat.

GEORG KAPFER

măstru de sculptură în piatră.

Temesvár-Fabrik, Andrassy-ut 16 și Versecz, colț cu strada Rudsitz și Rathhaus.

și recomandă

magazinul de plăci de marmoră pentru mobile tot asemenea de

Monumente

atestat propriu

Având un magazin bogat, liferez mai ieftin ca ori ce concurență.

Recomandându-mă on. public, cu stimă

Georg Kapfer

măstru de sculptură în piatră

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Eichș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le eptuesc pe lângă cele mai favorabile condițiuni!

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente nestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;

2. În ramul focului: ciădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine recvazite ș. a prin spargere;

4. Contra grindinei: grân, secară, orz, enourus ovės, viă (vicoa), plante bănziriale: cânepă, in, hizeș nătreșuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâul, secara, ovėsul și toată economia!

Filială în T.-Recaș.

Filială în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

„TIMIȘIANA“

institut de credit și economii societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.500.000.
Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½ 0/0, după depuneri peste 20000 cor. cu abzicere de 90 zile 5 0/0 interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6 0/0—8 0/0 interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

In atențiunea oamenilor străduitori!

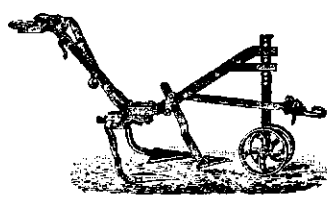
Firma T. Szücs és társa Nagyváradon, Füzesi-fatelep 3. sz. a.

recomandă mașinăriile de mână în formă nouă și practice pentru fabricarea obiectelor de ciment pentru acoperișe de casă se pot fabrica cu acesată mașină din amestec de ciment și nisip, țigle solide pentru acoperișe, prin cari în ținuturi nășipoase sau de pe lângă riuri nășipoase, cu un capital mic se poate asigura un venit mare. Pentru fabricare în stil mai mare, cu plăcere ne ducem ca tovarăși cu mașinile noastre.

Arhitecții și domeniile și-le pot face în propria lor regie, fiindcă amșinile sunt portative și se pot instala ori unde.

Rugăm interesul publicului! și să binevoiască a eere informații personal sau în scris, dela firma de sus, unde se poate vedea modul de fabricare, țiglele gata și cum se construiește din ele coperișul.

La comandă ne rugăm să Vă provocați la acest zlar.

Pressa de vin patent continuativă a lui NEUKOMM

„Archimed“ pentru mână și de mână cu mașina, profitul mustului e de 80—90 0/0. Aparat de pasteurizat, Aparat patentat de cognac al lui Neukomm, Căldare de vinars Neukomm pentru comină (Trester), drojdii, prune și

alte poame, Pompe de vin portative pentru un conduct (maț) de 1½ zol Cor. 120.—.

Noul Tăietor de butuci de viță indispensabil Nou! la tăiatul viței, Aparat patentat al lui Neukomm pentru mobilitatea viței aratru pentru vie, Pompe de fântâni, Moară de struguri, Mașină de cules boabele de struguri, Sondă pentru fântâni artezice, Apă sănătoasă de beut și apă bună pentru folosire din izvoare adânci, prin sondă precum și cognac bun vechi reco-

mandă Nał. Neukomm's Söhne — fabrică de mașine și aramur — în VERSEZ (Ungaria de Sud).

— Struguri de mașă și oțoi de vie (Schnittreben) de 120 de specii nobile sunt în Becare toamnă de vânzare. — CERETI LISTA DE PREȚURI.

